

Sygn. akt IX Ca 393/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 września 2014 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IX Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Bożena Charukiewicz (spr.)
Sędziowie:	SO Krystyna Skiepmo SR del. Leszek Bil
Protokolant:	prac. sąd. Magdalena Kufel

po rozpoznaniu w dniu 23 września 2014 r. w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z powództwa E. M.

przeciwko Powiatowi (...)

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego w Olsztynie

z dnia 17 kwietnia 2014 r., sygn. akt X C 3962/13,

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądzoną w punkcie I kwotę 2 000 zł (dwa tysiące złotych) obniża do kwoty 1 700 zł (jeden tysiąc siedemset złotych) z ustawowymi odsetkami tam wskazanymi,

II. zasądza od powódki na rzecz pozwanego kwotę 90 zł (dziewięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu za instancję odwoławczą.

Sygn. akt IX Ca 393/14

UZASADNIENIE

Powódka E. M. wniosła pozew przeciwko Powiatowi (...), w którym domagała się zasądzenia na jej rzecz kwoty 2000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 27 września 2013 zł do zapłaty i z kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazała, iż zarejestrowała w Starostwie powiatowym w O. cztery samochody osobowe o nr rejestracyjnych (...), sprowadzone z zagranicy z terytorium UE. Organ rejestrujący pobrał od powódki opłaty związane z pierwszą rejestracją pojazdu na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, w tym kwotę 500 zł za wydanie karty pojazdu – od każdego samochodu tj. łącznie 2 000 zł. Obowiązek uiszczenia opłaty za kartę pojazdu wynikał z rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2003 r. w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu. Uiszczenie kwoty 500 zł

było niezbędne do odbioru karty pojazdu oraz pozostałych dokumentów koniecznych do użytkowania samochodu na terenie Rzeczypospolitej Polskiej. Obowiązek uiszczenia opłat powstał już w momencie złożenia wniosku o rejestrację pojazdu. Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 17 stycznia 2006 r. sygn. akt U 6/04 orzekł, iż przepis określający wysokość opłaty na 500 zł za wydanie karty pojazdu rejestrowanego w Polsce po raz pierwszy jest niezgodny z Konstytucją i ustawą prawo o ruchu drogowym. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego powyższe opłaty za wydanie karty pojazdu w wysokości 500 zł, jako niepozostające w związku z kosztami świadczonej usługi, sprzeczne jest z art. 92 i 270 Konstytucji. Ponadto w ocenie powódki przepisy rozporządzenia na podstawie którego pobrano opłatę za kartę pojazdu w wysokości 500 zł pozostawały w sprzeczności z prawem wspólnotowym, a to jest z art. 90 TWE. Natomiast w uzasadnieniu uchwały z dnia 2 czerwca 2010 r. Sąd Najwyższy stwierdził, iż zwrot opłaty za kartę pojazdu odnosi się do pełnej wysokości opłaty w kwocie 500 zł, a nie jedynie różnicy 425 zł pomiędzy kwotami określonymi w rozporządzeniu z 2003 i 2006 roku. Do chwili obecnej powódka nie uzyskała zwrotu opłat za wydanie kart pojazdu.

Pozwany Powiat (...) uznał powództwo do kwoty 1.700 zł z ustawowymi odsetkami od 4 lutego 2014 r. do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu potwierdził fakt rejestracji czterech samochodów osobowych na firmę powódki, a w ramach obowiązującej w latach 2004-2006 ustawy, pozwany pobierał opłatę w kwocie 500 zł za wydanie karty pojazdu dla każdego z pojazdów. Pozwany zgodził się, że orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 17 stycznia 2006 r. Jego zdaniem powódce przysługuje roszczenie o zwrot opłaty za wydanie karty pojazdu, ale tylko co do kwoty 425 zł, zatem uznał powództwo do kwoty 1.700 zł z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia następnego po dniu doręczenia pozwu, albowiem pozwany wcześniej nie był wzywany do zapłaty. Ponadto wniósł o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów procesu na podstawie art.101 k.p.c., albowiem pozwany nie dał powodu do wytoczenia powództwa.

Wyrokiem z dnia 17 kwietnia 2014 r. Sąd Rejonowy w Olsztynie zasądził od pozwanego Powiatu (...) na rzecz powódki E. M. kwotę 2 000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 4 lutego 2014 r. do dnia zapłaty. W pozostałej części powództwo oddalił. Zasądził od powódki na rzecz pozwanego kwotę 600 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Wyrokowi w części zasądzonej roszczenie co do kwoty 1 700 zł nadał rygor natychmiastowej wykonalności.

Sąd Rejonowy ustalił, iż powódka zarejestrowała w Starostwie Powiatowym w O. cztery pojazdy nabyte na terenie innego niż Rzeczypospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej.

W związku z pierwszą rejestracją pojazdów na terenie Polski, powódka była zobowiązana do uiszczenia opłat za wydanie dowodów rejestracyjnych, tablic rejestracyjnych, nalepek kontrolnych oraz kart pojazdów. Za wydanie kart pojazdów powódka uiściła opłatę, stosowną do treści wówczas obowiązujących przepisów, w kwocie 500 zł za każdą.

W ocenie Sądu Rejonowego, który powołał się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 17 stycznia 2006 r. (sygn. akt U 6/04) oraz na postanowienie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 10 grudnia 2007 r. (C-134/07), pobranie opłaty za kartę pojazdu było bezzasadne. Skoro przepis będący podstawą pobrania opłaty został uznany za sprzeczny z prawem unijnym i Konstytucją RP, dlatego uznać należało, iż powódka nie była zobowiązana do uiszczenia przedmiotowej opłaty. Powódce należy się zwrot całości opłaty, a nie tylko części w zakresie przewyższającym koszty wydania karty, gdyż takie stanowisko zajęł Trybunał Konstytucyjny we wskazanym orzeczeniu. Roszczenie powódki zostało oddalone w części dotyczącej odsetek od dnia wytoczenia powództwa. O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 101 k.p.c., uznając, że pozwany nie był wzywany do zapłaty przed wniesieniem powództwa i uznał żądanie w przeważającej części.

Powyższy wyrok pozwany zaskarżył w części, tj. w punkcie I, co do kwoty 300,-zł. Zarzucił w apelacji naruszenie art. 77 ust. 3, 4 i ust. 5 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym, poprzez ich niezastosowanie i pominięcie, iż zgodnie z treścią rzeczonych przepisów prawa kartę pojazdu dla pojazdu samochodowego, innego niż określony w ust. 1, wydaje, za opłatą i po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej, właściwy w sprawach rejestracji starosta przy pierwszej rejestracji pojazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, natomiast w rozporządzeniu, o którym mowa w ust 4, należy uwzględnić znaczenie tych dokumentów dla rejestracji pojazdu oraz wysokość kosztów związanych z

drukiem i dystrybucją kart pojazdów, które zgodnie poglądami doktryny i judykatury wynoszą 75 zł (por. wyrok Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 22 maja 2014 r., sygn. akt IX Ca 110/14). Skarżący wskazał również na naruszenie art. 410 § 1 w zw. z art. 405 k.c. poprzez ich niezastosowanie i pominięcie, że skoro powódka otrzymała kartę pojazdu wymaganą przepisami prawa o ruchu drogowym, to niewątpliwie osiągnęła korzyść równą wartości tej karty, a odpowiednio wzbogacenie po stronie pozwanego winny być zmniejszone o koszty wydania tej karty tj. o 75 złotych.

Wskazując na powyższe zarzuty pozwany wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części i oddalenie powództwa ponad kwotę 1 700 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 4 lutego 2014 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów procesu za instancję odwoławczą według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna.

Podstawą naliczenia opłaty w wysokości 500zł od karty pojazdu, pobranej przez pozwanego był § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu z dnia 28 lipca 2003r. (Dz. U. Nr 137 poz.1310).

Kwestia wysokości powyższej opłaty została rozstrzygnięta wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 17 stycznia 2006 r. który stwierdził że przepis § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2003r. w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu jest niezgodny z art.77 ust. 4 pkt 2 i ust.5 ustawy z dnia 20 czerwca 1997r. -Prawo o ruchu drogowym oraz z art.92 ust. 1 i art.217 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, jednocześnie ustalając, że przepis ten traci moc obowiązującą z dniem 01 maja 2006r. Następnie Minister Transportu i Budownictwa w rozporządzeniu z dnia 28 marca 2006r. w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu (Dz. U. Nr 59 poz.421), które weszło w życie dniu 15 kwietnia 2006r., ustalił wysokość opłaty na kwotę 75zł. Jednym z argumentów Trybunału było, że opłata w wysokości 500zł pobierana przy wydawaniu karty pojazdu odbiega od kryterium rzeczywistych kosztów ponoszonych przez administrację publiczną przy wydawaniu tego rodzaju karty.

Ponadto istotną kwestią jest fakt, że pojazdy sprowadzone przez powódkę jak i czynności rejestracyjne oraz związane z tym opłaty zostały pobrane po uzyskaniu przez Polskę członkostwa w Unii Europejskiej, tj. po 1 maja 2004r.

Przepisy rozporządzenia ustalające wysokość opłaty na kwotę 500 zł naruszały art.23 ust. 1 w zw. z art.90 (obecnie art. 110) Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską z dnia 25 marca 1957r., który wszedł w życie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z dniem 1 maja 2004r. (Dz. U. Nr 90 poz.864) i ustanowione tam zasady niedyskryminacji i swobodnego przepływu towaru. Zasady te miały zastosowanie do wszystkich stosunków prawnych powstałych na terytorium Unii Europejskiej i obejmują nakaz równego traktowania bez względu na miejsce, w którym zostały zawiązane lub wywołały skutek / Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w postanowieniu z dnia 10 grudnia 2007r., w sprawie C-134/07/. Wobec powyższego uznaje się że, przy pobieraniu opłaty w wysokości 500 zł występował element dyskryminacji ze względu na miejsce zawarcia umowy, bowiem nabycie samochodu w obrocie wtórnym na terenie Polski nie wiązało się z obowiązkiem uzyskania karty pojazdu, poza pojazdami nowymi, zaś sprowadzenie samochodu z zagranicy i jego rejestracja wywoływała skutek w postaci konieczności uiszczenia opłaty. Ten sam element dyskryminacji widoczny jest z punktu widzenia obywatela Unii, gdyż nakładał obowiązek opłaty na obywatela Państwa Polskiego, inny niż na obywatela państwa w kraju w którym dokonywany był zakup pojazdu, następnie sprowadzonego na terytorium RP.

Zgodność krajowych regulacji prawnych dotyczących opłat za wydanie karty pojazdu z art. 90 Traktatu stała się przedmiotem postanowienia Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości z dnia 10 grudnia 2007 r. w sprawie: P. K. przeciwko Gminie M. J. /C-134/07 LEX nr 354541/. Trybunał stwierdził, iż art. 90 akapit pierwszy TWE należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwia się on opłacie (takiej jak przewidziana w §1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2003 r. w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu), która to opłata jest w praktyce nakładana w związku z pierwszą rejestracją używanego pojazdu samochodowego przywiezionego z innego państwa

członkowskiego, lecz nie jest nakładana w związku z nabyciem w państwie pobierającym opłatę używanego pojazdu samochodowego, jeśli jest on tam już zarejestrowany.

Niezgodność opłaty za kartę pojazdu z prawem wspólnotowym potwierdzało dodatkowo stanowisko o konieczności odmowy zastosowania sprzecznego z prawem przepisu.

Wobec powyższego, w ocenie Sądu Okręgowego, na dzień faktycznego uiszczenia opłaty przez powódkę w wysokości po 500 zł nie było skutecznego przepisu, który ustalałby wysokość jakiegokolwiek opłaty za tę czynność rejestracyjną. Wniosek Sądu Rejonowego w tym zakresie należy uznać więc za prawidłowy.

Mimo wydanych orzeczeń Trybunału krajowego i unijnego regulujących kwestię wysokości opłaty za kartę pojazdu, nie zajęto się kwestią zgodności przepisów art. 77 ust 3 i 5 ustawy prawo o ruchu drogowym. Konsekwencją uznania przepisu powołanego na wstępie rozporządzenia za niekonstytucyjny w dacie jego stosowania przez organ, jest stwierdzenie, że w świetle obowiązujących przepisów prawa istniał obowiązek uiszczenia opłaty za kartę pojazdu wyłącznie w wysokości uwzględniającej kryteria wynikające z art. 77 ust.5 ustawy prawo o ruchu drogowym. Przepisy te w dacie stwierdzenia niezgodności wysokości opłaty z kartę pojazdu wskazywały, że kartę pojazdu dla pojazdu samochodowego, innego niż określony w ust. 1, wydaje, za opłatą i po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej, właściwy w sprawach rejestracji starosta przy pierwszej rejestracji pojazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z wyłączeniem pojazdów zabytkowych i pojazdów o których mowa w art. 73 ust 4. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 5, należy uwzględnić znaczenie tych dokumentów dla rejestracji pojazdu oraz wysokość kosztów związanych z drukiem i dystrybucją kart pojazdów.

Jak podkreśla się w doktrynie karta pojazdu jest dokumentem przypisanym do pojazdu, zawierającym w szczególności dane identyfikacyjne pojazdu, parametry techniczne pojazdu, dane identyfikacyjne właściciela pojazdu (art. 80b ust. 1 pkt 5 lit. a, c, d p.r.d.) oraz dane potwierdzające rejestrację pojazdu. Stanowi rodzaj metryki pojazdu, celem zachowania pewności obrotu prawnego w przypadku jego zbywania.

Jedynie zatem powyższe przepisy mogły stanowić podstawę do ustalania jakiegokolwiek wysokości opłaty za kartę pojazdu w dacie rejestracji dokonywanej przez powódkę.

Należy zwrócić uwagę, że powódka wywodziła swoje roszczenie z bezpodstawnego wzbogacenia pozwanego, a nie z przepisów odszkodowawczych. Zatem ocena roszczenia wymagała zbadania przez przyzmat przesłanek określonych art. 405 k.c. Tym samym to powódka musi wykazać, że pozwany został bezpodstawnie wzbogacony jej kosztem.

Należało wziąć pod uwagę, że w dacie dokonywania przez powódkę rejestracji pojazdów, a także mocą orzeczeń Trybunałów nie były zakwestionowane przepisy rozrządzenia z dnia 28 lipca 2003r. dotyczące opłaty za wydanie wtórnika karty pojazdu w wysokości 75 zł. Kwota ta stanowiła ówczesną kalkulację prawodawcy kosztów wydania wtórnika karty pojazdu. Mając na uwadze, że orzeczeniem Trybunału Sprawiedliwości zarzucono ustawodawcy, że opłatą w wysokości 500 zł przewidział swój dochód z tego tytułu, na który w myśl prawa wspólnotowego nie ma miejsca, to należało przyjąć, że faktyczny koszt związany z drukiem i dystrybucją karty nie mógł być wówczas niższy niż wyprodukowanie wtórnika. Przy braku innych podstaw do określenia faktycznych kosztów z tego tytułu, Sąd Okręgowy uznał, że wzbogaceniem pozwanego była ta część opłaty za kartę pojazdu, która przekraczała koszty związane z drukiem i dystrybucją wtórnika karty pojazdu.

Powyższe założenia pozostają w zgodzie z charakterem prawnym samej opłaty, będącej rodzajem daniny publicznej za wyprodukowanie karty /tak o charakterze opłaty między innymi Sąd Najwyższy w uzasadnieniu do uchwały z dnia 6 czerwca 2012r. III CZP 24/12 Lex 1241471, Wojewódzki Sąd Administracyjny w Opolu w uzasadnieniu wyroku z dnia 16 grudnia 2010r., II SA/Op 583/10, Wojewódzki Sąd Administracyjny w Rzeszowie w wyroku z dnia 6 lutego 2013 r. II SA/RZ 965/12 Lex 1278016/.

W tych warunkach Sąd Okręgowy uwzględnił stanowisko pozwanego, uznając, że jedynie kwota po 75 zł od każdej z uiszczonych opłat za kartę pojazdu stanowiła faktyczny koszt wytworzenia i wydania karty pojazdu, a reszta z

pobrane kwoty bezpodstawnie go wzbogaciła. Tym samym roszczenie powódki zasługiwało na uwzględnienie w kwocie uznanej przez pozwaną to jest do 1.700 zł.

Mając zatem na uwadze wskazane wyżej okoliczności Sąd Okręgowy, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. orzekł, jak w wyroku.

O kosztach procesu za instancję odwoławczą orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z § 6 pkt. 1 i § 12 ust 1 pkt. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (j.t. Dz. U. z 2013 poz.490), zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu.